

Lilsælde, og man er overordentlig vel tilfreds dermed. Jeg har havt saa meget mere Grund til at komme frem dermed, som der fra den modsatte Side gjøres mange ugrundede Betragtninger gjældende.

Indenrigsministeren: Jeg tror, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 7de Valgfreds (Steenstrup) havde fuldkommen Ret i at betegne Lovforslaget væsentlig som en Udvidelse af de Netsregler, der ere givne i Plakaten af 6te Juni 1848, men som i Tidens Løb have vist sig utilfrækkelige eller i alt Fald ikke ganske hensigtsmæssige. Som Følge deraf er der ved det nærværende Lovforslag slet ikke Tale om de Forhold, som for Holland-Falsters Bedkommende bleve regulerede ifjor; de ere ordnede paa deres egen Maade, medens der her er Spørgsmaal om at understøtte den Slags Foretagender, hvis store Nytte den nyere Tids Erfaring desværre har gjort os opmærksom paa, og om at hjælpe saadanne Foranstaltninger frem, som Private, En eller Flere, maatte anse sig foranledigede til at sætte i Værk. Da denne Betragtning synes at have været ubekendt, navnlig for den ærede første Læser (Steenstrup), saa skal jeg strax her fremhæve, at den væsentlige Udvidelse af Plakat 6te Juni 1848, som der her er Spørgsmaal om, er den, at der tillægges Ret til at tvinge Andre til at tage Del i Foretagendet; dette kunde man ikke efter Plakaten af 1848 (Steenstrup: Man affjærer . . .). Nei, man affjærer Ingen her. I Lovforslaget er der tillagt Ret til at tvinge Enhver, der faar Gavn af Foretagendet, til at deltage i Omkostningerne ved det. Jeg maa meget beklage, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 7de Valgfreds ikke har havt Leilighed til at se de Forhandlinger, der ere foregaaede i Landstinget; havde han det, saa vilde han neppe have talt om de forfrækkelige store Forandringer i Lovforslaget, der ere foregaaede i Landstinget, og overhovedet neppe have udtalt sig saaledes, som han gjorde. Den Forandring, der er foregaaet i Landstinget, er ikke overmaade stor (Steenstrup: Ikke det!). Nei, men det ærede Medlem vil ogsaa nok have set, at jeg har havt en temmelig haard Kamp derinde for at holde fast ved det, som jeg oprindelig havde bragt i Forslag. Det, der er foregaaet, er, at jeg iaar, da det mødte saa afgjort Modstand fra Landstingets Side, har holdt mig borte fra at søge at organisere et Tilsyn med Digevesenet over hele Landet, idet jeg har maattet indskrænke mig til at gaa i det Spor, der blev anvist ved Plakat 6te Juni 1848. Dette var man ogsaa tilfreds med i det andet Thing, og her synes det jo ogsaa at være den overveiende Mening, at man ikke skal gaa stort videre, navnlig ikke indblade sig paa at organisere et Statstilsyn, da den Slags Foretagender efter deres Karakter væsentligt maa siges at være private. Denne Forandring er foretagen

af Ministeren selv; men de andre Forandringer, der ere foregaaede i det andet Thing, ere ikke af nogen særdeles praktisk Betydning. Der er, som sagt, foregaaet den Forandring, at i Stedet for at Lovforslaget havde fastsat et virkeligt Expropriations-system, har Landstinget ønsket, at det skulde vedblive at være, hvad det ogsaa efter Plakat 1848 er, nemlig væsentligt et Servitutsystem. Jeg erklærede, at jeg ogsaa kunde fremme det Formaal, jeg tilsigtede ved Lovforslaget gennem dette System, saa at jeg ikke havde nogen principiel Grindring at gjøre derimod, saa meget mindre som jeg maatte erkende, at det ligesom det paa den ene Side ikke gjør nogen stor praktisk Forskjel, ogsaa paa den anden Side mere stemmer med den Brug, der ifølge Lovforslaget gjøres af Jord, at fastholde det som en Servitut. Jeg maatte ogsaa indrømme, at Servitutsystemet har to Fortrin fremfor den egentlige Expropriation, nemlig med Hensyn til Udstykning og med Hensyn til Hegn. Der var altsaa i og for sig ikke det Mindste i Veien for, at jeg kunde adoptere dette Princip; men jeg udtalte da i Landstinget, at naar dette Princip gennemførtes, var det nødvendigt, at der foretoges en Revision af selve Lovteksten, da denne jo var bygget paa Forudsætningen om et virkeligt Expropriations-system, og de Forandringer, der foretoges ved 3die Behandling i Landstinget, vare væsentligt saadanne Redaktionsændringer, der vare blevne nødvendige derved, at man havde forandret Princip. De Medlemmer af det høie Thing, der have fulgt Forhandlingerne i Landstinget, vil det ikke være ubekendt, at jeg havde ønsket, at Expropriationsretten — i § 2 er der Spørgsmaal om en virkelig Expropriation — var bleven noget mere udvidet, end den nu er. Jeg er imidlertid tilhøielig til at tro, at ærede Medlemmer se denne Sag med noget ængsteligere Øine, end der i Virkeligheden er Grund til. Jeg mener, at dette Punkt har større theoretisk end praktisk Betydning, idet jeg dog vel kan se, at der kan være et enkelt Tilfælde, hvor der paa en anden Mands Grund ligger en lille Knold, som kunde være ganske nyttig til Foretagendet, medens Manden er aldeles urimelig at komme til Rette med, saa at der ikke ved privat Overenskomst kan gjøres nogen Benyttelse af den lille Knold, og man saaledes ikke kan faae den. Jeg skal villigt indrømme, at dette Punkt i Tilfælde af Gjennembrud har en vis Betydning, saa at jeg for mit Bedkommende ikke skulde have havt Noget imod, at det var blevet ved Lovforslaget, at der var Expropriationsret, om ikke ubetinget, saa dog i det Tilfælde, at Landvæsenkommissionen erkender, at der er god Grund til at expropriere. Da der jo imidlertid her er Spørgsmaal om private Foretagender, har jeg ikke kunnet sætte det igjennem i det andet Thing, og da jeg sagde, at jeg fandt det nødvendigt, svarede man mig, at naar man skulde skaffe det fornødne Material